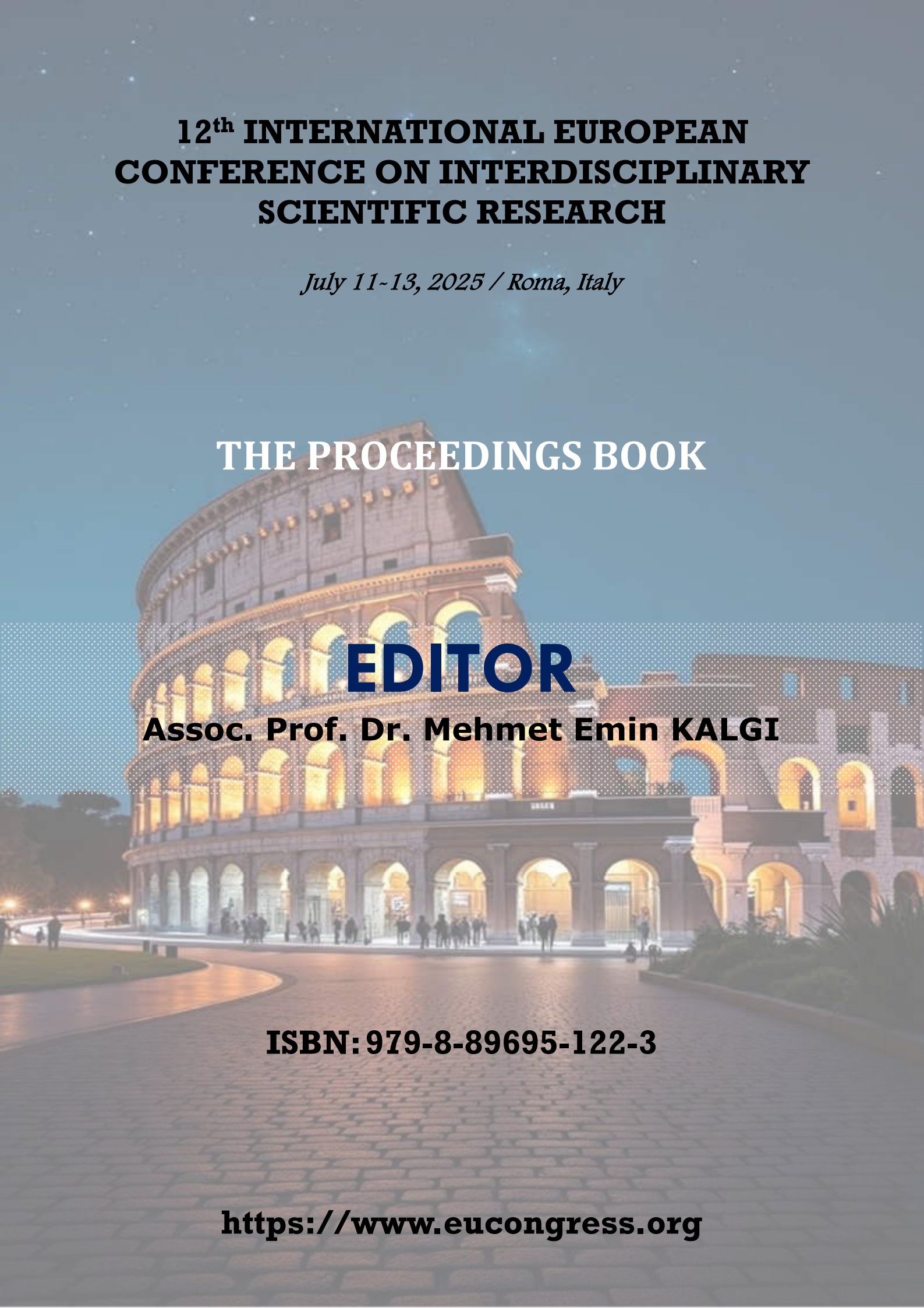

The background of the cover is a photograph of the Colosseum in Rome at night. The amphitheater is illuminated with warm yellow lights, highlighting its iconic tiered arches. The sky above is a deep blue with some light clouds. In the foreground, a paved plaza with a cobblestone pattern leads towards the Colosseum, and a few small figures of people can be seen walking. The overall atmosphere is serene and historic.

12th INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH

July 11-13, 2025 / Roma, Italy

THE PROCEEDINGS BOOK

EDITOR

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KALGI

ISBN: 979-8-89695-122-3

<https://www.eucongress.org>

IKSAD INSTITUTE
Institute of Economic Development
and Social Research

12th INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH

July 11-13, 2025 / Roma, Italy

EDITOR

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KALGI

Date: 27.07.2025

Liberty Publishing House

Water Street Corridor New York, NY 10038

www.libertyacademicbooks.com

+1 (314) 597-0372

ALL RIGHTS RESERVED NO PART OF THIS BOOK MAY BE REPRODUCED IN ANY FORM, BY
PHOTOCOPYING OR BY ANY ELECTRONIC OR MECHANICAL MEANS, INCLUDING INFORMATION
STORAGE OR RETRIEVAL SYSTEMS, WITHOUT PERMISSION IN WRITING FROM BOTH THE COPYRIGHT
OWNER AND THE PUBLISHER OF THIS BOOK.

© Liberty Academic Publishers 2025

The digital PDF version of this title is available Open Access and distributed under the terms of the
Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits adaptation, alteration, reproduction and distribution for
noncommercial use, without further permission provided the original work is attributed. The
derivative works do not need to be licensed on the same terms.

adopted by Mariam Rasulan

ISBN: 979-8-89695-122-3

[https:// www.eucongress.org](https://www.eucongress.org)

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

12th INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC
RESEARCH

DATE and PLACE

July 11-13, 2025 / Roma, Italy

ORGANIZATION

IKSAD INSTITUTE

iksadinstitute.org

iksad.org.tr

iksadyayinevi.com

COORDINATOR

Gönül EDEŞLER

Neslihan BALCI

NUMBER of ACCEPTED PAPERS - 224

NUMBER of REJECTED PAPERS - 50

PARTICIPANTS COUNTRY

Türkiye-98, Albania-28, Algeria-2, Austria-1, Azerbaijan-7, Bangladesh-1,
Bosnia and Herzegovina-1, Brazil-1, Bulgaria-1, Colombia-1, Croatia-1, Georgia-1, Germany-1,
Greece-2, Hungary-2, India-12, Iran-2, Iraq-2, Italy-1, Jordan-1, Kenya-1, Kosovo-4,
Malaysia-1, Moldova-1, Morocco-14, Nigeria-2, Pakistan-7, Poland-1, Qatar-1, Romania-8,
Russia-1, South Africa-1, Uzbekistan-2, Vietnam-12, USA-2

12th INTERNATIONAL EUROPEAN
CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH

July 11-13, 2025 / Roma, Italy

(THE PROCEEDINGS BOOK)

www.eucongress.org

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Jose R. Hernandez-Carrion - *Faculty of Economics, University of Valencia, Spain*
Head of Organizing Committee

Prof. Dr. Luminița Chivu - *General Director, National Institute for Economic Research "Costin C. Kiritescu", Romania*

Member of Organizing Committee

Ph.D.habil. Jean Vasile ANDREI - *Professor of Economics, Petroleum-Gas University of Ploiesti, Romania*

Member of Organizing Committee

ES. Dr. Mile Vasic - *President, European Marketing and Management Association*

Member of Organizing Committee

Mihaela VLĂDESCU - *Researcher, National Institute for Economic Research "Costin C. Kiritescu", Romania*

Member of Organizing Committee

Alexandru SIN - SCHNEIDER - *Senior Researcher, National Institute for Economic Research "Costin C. Kiritescu"*

Member of Organizing Committee

Prof. Muhittin ELİAÇIK - *Kırıkkale University, Turkey*

Member of Organizing Committee

Prof. Dr. Kinga Flaga-Gieruszyńska - *University of Szczecin, Poland*

Member of Organizing Committee

Prof. Muntazir MEHDI - *National University of Modern Languages, Pakistan*

Member of Organizing Committee

Prof. Dr. Sevi OZ - *Ankara Haci Bayram Veli University, Turkey*

Member of Organizing Committee

Dr. Elvira NURLANOVA - *Russian Academy of Sciences, Russia*

Member of Organizing Committee

Elena MAGLIO - *The University of Naples "L'Orientale", Italy*

Member of Organizing Committee

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KALGI - *Ardahan University, Turkey*

Conference Coordinator

SCIENTIFIC COMMITTEE BOARD

Lucian Liviu ALBU - Academician, Romanian Academy, Romania
Andrei KOZMA, MMD, MDHC - Prof. Assoc., PhD Hab. member of The Romanian Academy of Medical Sciences
Camelia Diaconu - Prof.univ. Dr.hab. President of Romanian Balkan Medical Union
Valeriu IOAN-FRANC - Corresponding member, Romanian Academy, Romania
George GEORGESCU - Deputy Director, National Institute for Economic Research "Costin C. Kirițescu", Romania
Luiza Gabunia - Director of Scientific Research-Skills Center, Assoc. Prof. of Medical Pharmacology Department of the Tbilisi State Medical University
Valentina VASILE - Director, Institute of National Economy
Sorin CACE - Deputy Director, Research Institute for Quality of Life, Romania
Jean Vasile ANDREI - Senior Researcher, National Institute for Economic Research "Costin C. Kirițescu", Romania
Nana Gorgaslidze - Professor, Head of Social and Clinical Pharmacy Department of the Tbilisi State Medical University
Nino Chumburidze-Areshidze - Honorary Doctor of Tbilisi State Medical University, Deputy of General Director of the Tbilisi Central Hospital, Georgia
Vasile PREDA - Senior Researcher, National Institute for Economic Research "Costin C. Kirițescu", Romania
Tianming Gao - Prof. Dr., School of Economics and Management, Harbin Engineering University, China
Vasilii Erokhin - Dr., School of Economics and Management, Harbin Engineering University, China
Eglantina Hysa - Epoka University, Department of Economics, Albania
Silviu Stanciu - Professor, Vice-rector, Dunarea de Jos University of Galați, Galați, Romania
Željko Vaško - Professor, Vice Dean for Scientific Research and International Cooperation, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Ignacio DE LOS RIOS CARMENADO - Director, GESPLAN, Politechnic University of Madrid, Spain
Donatella PRIVITERA - Full Professor, University of Catania, Italy
Teodor SEDLARSKI - Professor, Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria
Nergüz BULUT SERİN - Prof. Dr., European University of Lefke
Enkelejda Kucaj - Assoc. Prof. Dr., Polytechnic University of Tirana
Mile VASIC - Dr., President, European Marketing and Management Association
Manole Cojocar - Prof. Dr., Titu Maiorescu University
Kimboula Nkaya - Prof. Dr., Marien Ngouabi University
Oana TOADER - Assoc.prof. Ph.d "Carol Davila" University of Medicine and Pharmacy, Bucharest, Romania
Sopio Tavadze - Associate Professor, Batumi Art Teaching University
Maia Manchkhvashvili - Assoc. Prof. Dr., Sulikhan-Saba Orbeliani Teaching University
Jonel SUBIC - Director, Institute of Agricultural Economics, Belgrade, RS Serbia
Jovan ZUBOVIĆ - Director of the Institute of Economic Sciences, Belgrade, RS Serbia
Violeta SIMA - Petroleum-Gas University of Ploiesti, Faculty of Economic Sciences, Romania
Ileana GHEORGHE - Petroleum-Gas University of Ploiesti, Faculty of Economic Sciences, Romania
Kinga Flaga-Gieruszyńska - Prof. Dr., University of Szczecin, Poland

Aleksandra Klich - Prof. Dr., University of Szczecin, Poland
Muhammad FAISAL- Assoc. Prof. Dr. TOP-TECH AI Institute
Abdussalam Ali Ahmed - Asst. Prof. Dr., Bani Waleed University
KIMBOUALA NKAYA – Prof. Dr., Marien Ngouabi University
Lamara Kadagidze – Assoc. Prof. Dr., Grigol Robakidze University
Lenida LEKLI – Dr., Aleksandër Xhuvani University
hab. Elżbieta PATKOWSKA – Assoc. Prof. Dr., University of Life Sciences in Lublin
Bouthaina SAYAD - Dr., University Of Blida
Ökkeş KESİCİ - Prof. Dr., Gaziantep University
Mehmet Emin KALGI - Assoc. Prof. Dr., Ardahan University
Osman BAYRAKTUTAN - Assoc. Prof. Dr., Atatürk University
Ramin ALİYEV - Prof. Dr., Hasan Kalyoncu University
Sedat EROL - Assoc. Prof. Dr., Adıyaman University
Tamilla ALİYEVA - Assoc. Prof. Dr., Dokuz Eylül University
F. Gül KOÇSOY, Assoc. Prof. Dr., Firat University
Adnan AKALIN – Assist. Prof. Dr., Gaziantep Islamic Science and Technology University
Nihat DEMİRKOL - Assist. Prof. Dr., Iğdır University
Ömer Erdimez - Assist. Prof. Dr., Adıyaman University
Sinan ÖZYURT - Assist. Prof. Dr., Gaziantep Islamic Science and Technology University
Adem YILMAZ- Assoc. Prof. Dr., Kastamonu University
Abdullah Mohammadi- Prof. Dr., Ardahan University
Reşat Ahmet AĞAOĞLU- Assist. Prof. Dr., Ardahan University
Han HACISOY- Assist. Prof. Dr., Ardahan University
Etleva Dobjani- Assoc. Prof. Dr., Barleti University
Pınar Ayyıldız- Assoc. Prof. Dr., Ankara Lokman Hekim University
Yeşim TARHAN- Assist. Prof. Dr., Ardahan University
İsmail Hakkı Tarhan, Assist. Prof. Dr., Tokat Gazi Osman Paşa University
Besnik HAJDARI - Assist. Prof. Dr., University "Isa Boletini" Mitrovica, Kosovo

IKSAD INSTITUTE
Institute of Economic Development
and Social Research

12th INTERNATIONAL EUROPEAN CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH

July 11-13, 2025 / Roma, Italy

CONFERENCE PROGRAM

Zoom Meeting ID: 844 6001 0824

Zoom Passcode: 121212

Join Zoom Meeting: <https://us02web.zoom.us/j/84460010824?pwd=WpCffmY7v8L9TBvQ7ICxabeApy6Thn.1>

**12th INTERNATIONAL EUROPEAN
CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
July 11-13, 2025 / Roma, Italy
(THE PROCEEDINGS BOOK)
www.eucongress.org**

PARTICIPANT COUNTRIES (35):

*Türkiye, Albania, Algeria, Austria, Azerbaijan, Bangladesh,
Bosnia and Herzegovina, Brazil, Bulgaria, Colombia, Croatia, Georgia, Germany,
Greece, Hungary, India, Iran, Iraq, Italy, Jordan, Kenya, Kosovo,
Malaysia, Moldova, Morocco, Nigeria, Pakistan, Poland, Qatar, Romania, Russia, South
Africa, Uzbekistan, Vietnam, USA*

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ❖ *To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.*
- ❖ *The Zoom application is free and no need to create an account.*
- ❖ *The Zoom application can be used without registration.*
- ❖ *The application works on tablets, phones and PCs.*
- ❖ *The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.*
- ❖ *All congress participants can connect live and listen to all sessions.*
- ❖ *Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.*

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- ◆ *Make sure your computer has a microphone and is working.*
- ◆ *You should be able to use screen sharing feature in Zoom.*
- ◆ *Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.*
- ◆ *Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.*

ZAMANI ALGILAMANIN ÖLÇÜLMESİ: GELECEKTEKİ (VE ANLIK) SONUÇLARI DÜŞÜNME ÖLÇEĞİ'NİN KISA VE ÇOK KISA FORMU'NUN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI

Cahide Çağla ÇELİK

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli
Yüksek Lisans Programı
ORCID: 0009-0009-9862-1588

Erengül ERTAŞ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli
Yüksek Lisans Programı
ORCID: 0009-0007-5204-2762

Prof. Dr. Halil EKŞİ

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-7520-4559

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği'nin kısa (GSD-6) ve çok kısa (GSD-4) formlarını Türkçeye uyarlamak ve bu ölçeklerin Türkiye'deki yetişkin bireyler için geçerlik ve güvenirlik analizlerini yaparak ölçeğin psikometrik özelliklerini değerlendirmektir. Ölçeğin orijinal formu 14 maddeden oluşmaktadır. Ancak uygulamadaki kısa, geçerli ve güvenilir ölçeğe ulaşmak için ihtiyaçlardan Chng ve arkadaşları (2022) tarafından oluşturulan iki alt boyuta (gelecek ve şimdi) sahip, 6 maddeden oluşan kısa (GSD-6) ve 4 maddeden oluşan çok kısa (GSD-4) ölçek formları gelecek zaman perspektifini ölçmek için tasarlanmıştır. Çalışmada ölçeğin Türkçeye uyarlanmasına dair gerekli olan izinler alınmış sonrasında bağımsız uzmanlar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve bu çeviriler uzman bir ekip ile değerlendirilmiştir. Sonrasında oluşan çevirinin çeşitli uzmanlar tarafından geri çevirisi yapılmıştır. Hazırlanan çeviri ile pilot uygulama yürütülmesinin sonra nihai forma ulaşmadan önce Türk dili uzmanı görüşünün alınması aşamalarını içeren, dilsel eşdeğerliği sağlamaya yönelik bir süreç yürütülmüştür. Yapılan çalışma kapsamında 264 yetişkine (152 kadın, 112 erkek) ulaşılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi sonuçları, her iki formda da orijinal ölçeğe yer alan iki alt boyutun korunduğunu göstermektedir. GSD-6 formu için elde edilen uyum indeksleri, modelin veriyle kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını ortaya koymaktadır ($\chi^2/df = 3.11$, RMSEA = 0.08, NFI = 0.94, GFI = 0.97, CFI = 0.96, SRMR = 0.048). Benzer şekilde, GSD-4 formu da iyi uyum göstergelerine sahiptir ($\chi^2/df = 3.49$, RMSEA = 0.08, NFI = 0.98, GFI = 0.99, CFI = 0.98, SRMR = 0.022). Ölçüt geçerliği için Gelecekteki Sonuçların Dikkate Alınması Ölçeği -14 (GSDÖ-14) ve Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği ile 54 yetişkine (25 kadın 29 erkek) uygulamış ve toplam puanlar arasındaki korelasyon sonucu pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Sonuç olarak çalışma, Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği'nin kısa (GSD-6) ve çok kısa (GSD-4) ölçek formlarının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda, Türkiye'de yetişkinlerin gelecekteki sonuçları düşünme bağlamında geçerli ve güvenilir olarak ölçeğe sahip ölçme araçları olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: zaman perspektifi, gelecekteki sonuçları düşünme, ölçek uyarlaması, geçerlik, güvenirlik.

MEASURING TIME PERCEPTION: ADAPTION OF THE SHORT AND ULTRA-SHORT FORMS OF THE CONSIDERATION OF FUTURE (AND IMMEDIATE) CONSEQUENCES SCALE TO TURKISH CULTURE

ABSTRACT

The aim of this study is to adapt the short (GSD-6) and ultra-short (GSD-4) forms of the Consideration of Future (and Immediate) Consequences Scale into Turkish and to evaluate the psychometric properties of these measurement tools by conducting validity and reliability analyses among adults in Turkey. The original form of the scale consists of 14 items. However, due to the need for short, valid, and reliable measurement tools in practice, Chng et al. (2022) developed two shortened forms designed to measure future time perspective: a short form with 6 items (GSD-6) and an ultra-short form with 4 items (GSD-4), both containing two subdimensions (future and immediate). In this study, the necessary permissions for adapting the scale into Turkish were obtained. Subsequently, the scale was translated into Turkish by independent experts, and these translations were evaluated by an expert team. Back-translation of the resulting version was then carried out by various experts. Before finalizing the form, a Turkish language expert's opinion was obtained following a pilot implementation with the prepared translation, including all steps aimed at ensuring linguistic equivalence. A total of 264 adults (152 women, 112 men) participated in the study. The results of the confirmatory factor analysis showed that the two subdimensions in the original scale were preserved in both forms. The fit indices obtained for the GSD-6 form indicated that the model had an acceptable level of fit with the data ($\chi^2/df = 3.11$, RMSEA = 0.08, NFI = 0.94, GFI = 0.97, CFI = 0.96, SRMR = 0.048). Similarly, the GSD-4 form also demonstrated good fit indices ($\chi^2/df = 3.49$, RMSEA = 0.08, NFI = 0.98, GFI = 0.99, CFI = 0.98, SRMR = 0.022). For criterion validity, the Consideration of Future Consequences Scale-14 (CFC-14) and the Future Orientation Scale were administered to 54 participants (25 women, 29 men), and the correlation results between the total scores revealed a positive and significant relationship. As a result, this study demonstrated that the short (GSD-6) and ultra-short (GSD-4) forms of the Consideration of Future (and Immediate) Consequences Scale are valid and reliable measurement tools that can effectively assess the consideration of future consequences among adults in Turkey.

Keywords: time perspective, consideration of future consequences, scale adaptation, validity, reliability.

GİRİŞ

Zaman algısı, bireylerin zihinsel süreçleri, duygusal tepkileri ve davranışsal eğilimleri üzerinde doğrudan etkili olan çok boyutlu bir psikolojik kavram olarak değerlendirilmektedir (James, 1981; Lewin, 1942; Zimbardo & Boyd, 1999). James (1981), bilinci sürekli akan bir yapı olarak tanımlarken, bireyin zamanla ilişkisini özellikle “şimdi” deneyimi üzerinden açıklamış; bu durumun psikolojik yaşantının öznel doğasına işaret ettiğini savunmuştur. Lewin (1942) ise bireylerin geleceğe yönelik algılarının, moral düzeylerini ve mevcut karar alma süreçlerini etkileyen temel etkenlerden biri olduğunu ileri sürmüştür. Bu yaklaşımların devamı niteliğinde olan Zimbardo ve Boyd'un (1999) zaman perspektifi kuramı ise bireylerin geçmiş, şimdi ve geleceğe dair eğilimlerinin; kişilik özellikleri, yaşam doyumu ve davranış örüntüleriyle anlamlı ilişkiler taşıdığını ortaya koymuştur. Bu kuramsal çerçeveler, zamanın psikolojide yalnızca bilişsel bir yapı olarak değil, aynı zamanda duygusal ve motivasyonel yönleriyle de ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Bu doğrultuda, zaman algısı ve özellikle zaman perspektifi, son yıllarda psikoloji alanında sistematik biçimde incelenen kavramlar arasında yerini almıştır (Demirci, 2023; Zimbardo & Boyd, 1999). Bireylerin geçmiş, şimdi ya da geleceğe odaklanma biçimlerinde anlamlı bireysel farklılıklar bulunmakta ve bu farklılıklar, karar alma süreçleri ile davranışsal tercihler üzerinde belirleyici olabilmektedir (Doğruyol & Olgaç, 2018). Zaman perspektifi çalışmaları içerisinde özellikle geleceğe dönük eğilimlerin, bireyin hedef belirleme, plan yapma ve öz düzenleme gibi bilişsel süreçleri ile yakın ilişkili olduğu görülmektedir (Demirci, 2023; Elkoca, Ayar, Polat, & Aksu, 2024). Bu bağlamda, zaman perspektifi çok boyutlu bir yapı arz etmekte olup, bireyin yaşam deneyimlerini anlamlandırma biçimini yansıtmaktadır (Çelik, 2024). Bu yapı içerisinde öne çıkan kavramlardan biri olan Gelecek Sonuçlarını Düşünme (Consideration of Future Consequences - CFC), bireylerin mevcut davranışlarının uzun vadeli sonuçlarını ne derece dikkate aldıklarını ve bu doğrultuda nasıl hareket ettiklerini açıklamak üzere geliştirilmiştir (Strathman et al., 1994).

Araştırmalar, gelecekteki sonuçları dikkate alma eğiliminin bireylerin yaşamlarının çeşitli alanlarında olumlu sonuçlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. Gelecekteki sonuçları yüksek düzeyde önemseyen bireylerin daha sağlıklı yaşam tarzları benimsedikleri, akademik başarılarının daha yüksek olduğu, sürdürülebilir davranışlar sergiledikleri ve riskli davranışlardan uzak durma eğiliminde oldukları çeşitli çalışmalarla desteklenmiştir (Strathman et al., 1994). Bu kapsamda geliştirilen "Gelecek Sonuçlarını Düşünme" (GSD) kavramı, bireylerin mevcut davranışlarının uzun vadeli sonuçlarını değerlendirme ve bu doğrultuda karar alma eğilimlerini açıklamaktadır. GSD'nin ilk sistematik ölçümü, Strathman ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilen ve hem geleceğe yönelik hem de anlık sonuçlara dair ifadeler içeren tek boyutlu 12 maddelik ölçek ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra Joireman ve arkadaşları (2012), bu yapının aslında iki boyutlu olduğunu öne sürerek hem gelecekteki hem de anlık sonuçlara duyarlılığı içeren 14 maddelik dengeli bir ölçek (GSD-14) tasarlamıştır.

Zamanla GSD kavramının hem kuramsal hem de ölçümsel yönlerine ilgi artmış olsa da, alan yazındaki çalışmaların henüz sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir. Özellikle Türkiye bağlamında yapılan araştırmalar çoğunlukla üniversite öğrencileri ve yetişkin bireyler ile sınırlı kalmakta; psikolojik iyi oluş, kişilik özellikleri, eğitimsel motivasyon ve travmatik deneyimlerle ilişkisi incelenmektedir (Arabacı & Soysal, 2021; Demirci, 2023; Çakır, 2022; Alacatlı, 2013; Çelik, 2024; Elkoca et al., 2024). Ayrıca, bu araştırmaların çoğu belirli yaş gruplarına (genç yetişkinler) odaklanmaktadır (Ömrüzün & Öksüz, 2025). Kullanılan ölçme araçlarının çoğu uzun madde sayısına sahip olup, bazı ölçeklerin psikometrik özellikleri sınırlı kalmaktadır (Akırmak, 2019; Soylu & Özekes, 2019; Avcı & Erden, 2009; Bodur & Harmancı, 2020). Bu durum, daha kısa, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır (Vilar et al., 2020).

Bu gereksinim doğrultusunda Chng ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen "Consideration of Future (and Immediate) Consequences Scale", hem gelecekteki hem de anlık sonuçları dengeli bir şekilde ölçebilen güçlü bir araç olarak öne çıkmaktadır. Orijinal çalışmada ABD ve Singapur'dan toplanan verilerle 18-88 yaş aralığında test edilen ölçek, yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik değerleri sunmuştur. Ölçek, iki alt boyuttan oluşan 6 maddelik kısa (GSD-6) ve 4 maddelik çok kısa (GSD-4) formlara sahiptir. Bu formlar, bireylerin karar alma süreçlerinde geleceği ve şimdiki zamanı dikkate alma düzeylerini pratik ve güvenilir bir şekilde değerlendirme olanağı sağlamaktadır. Ölçeğin hedef kitlesi yetişkinlerdir ve bu yönüyle Türkiye'de yetişkin bireylerde zaman perspektifini değerlendirmek amacıyla kullanılabilecek kısa, güncel ve bilimsel temellere dayanan yeni bir araç geliştirme ihtiyacına doğrudan yanıt vermektedir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, yalnızca psikolojik danışmanlık ve klinik uygulamalarda değil, aynı zamanda eğitim, çevre psikolojisi, tüketici davranışları ve örgütsel psikoloji gibi pek çok farklı alanda bireylerin uzun vadeli sonuçları dikkate alma düzeylerini anlamak ve müdahale stratejileri geliştirmek açısından önemli katkılar sağlayacaktır. Geleceğe dair düşünme biçimlerinin erteleme, dürtüsellik ve riskli davranışlarla ilişkisi göz önüne alındığında, GSD ölçeğinin Türk kültürel bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı hâline getirilmesi; bireylerin hedef odaklı davranışlarını destekleyen psikolojik yapıların daha iyi anlaşılmasına da zemin hazırlayacaktır.

Bu bağlamda, bu çalışmanın temel amacı, Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği'nin (GSD-6 ve GSD-4) Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenerek, bu önemli psikolojik yapının Türkiye'deki yetişkin bireylerde geçerli, güvenilir ve uygulanabilir bir şekilde ölçülebilmesini sağlamaktır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2025 yılında 18 yaş ve üzeri yetişkin kadın ve erkek bireyler oluşturmaktadır. Katılımcılara ulaşmak için çevrim içi form oluşturulmuş ve yaşları 18 ila 88 arasında değişen 264 yetişkin bireye ulaşılmıştır. Katılımcıların 152'si kadın, 112'sini ise erkekler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan kişilerin yaşları 18-88 arasında değişmektedir. Tüm katılımcılara gönüllü katılım esasına göre bilgilendirme yapılmış ve tüm katılımcıların gizlilik ilkeleri doğrultusunda onamları alınmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında yapı geçerliği ve güvenirlik çalışmalarında 264 katılımcıya ulaşılmış ve uygulama yapılmıştır. İkinci aşamada ise ölçüt geçerliği çalışması için ile 54 yetişkin katılımcıya ulaşılmış ve uygulama yapılmıştır. Katılımcıların 25'i kadın, 29'u ise erkekler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu (GSD-6 ve GSD-4)

Chng ve arkadaşları tarafından 2022 yılında geliştirilmiş olan Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu (GSD-6 ve GSD-4) bireylerin karar alma süreçlerinde geleceği ve şimdiki zamanı dikkate alma düzeylerini pratik ve güvenilir bir şekilde değerlendirme olanağı sağlamaktadır. Ölçeklerin her biri 2 faktörlüdür ve kısa formu 6 maddeden çok kısa formu 4 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 7'li likert tipi olarak geliştirilmiştir ve “Kesinlikle Beni Yansıtmıyor (1)” ve “Kesinlikle Beni Yansıtıyor (7)” arasında sıklık ifadeleriyle cevaplanmaktadır.

Gelecekteki Sonuçların Dikkate Alınması Ölçeği – 14 (GSDÖ-14)

Gelecekteki Sonuçların Dikkate Alınması ölçeği Joireman ve arkadaşları tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Akırmak ve arkadaşları tarafından 2023 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 2 faktörlüdür ve 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 7'li likert tipi olarak geliştirilmiştir ve “Size Hiç Benzemiyorsa (1)” ve “Size Oldukça Benziyorsa (7)” arasında sıklık ifadeleriyle cevaplanmaktadır.

Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği

Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği Bodur ve arkadaşları tarafından 2020 yılında bireylerin geleceğe yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla 2020 yılında geliştirilmiştir. Ölçek 4 faktörlüdür ve 21 maddeden oluşmaktadır.

İşlem

Bu çalışmada orijinal ismi “Consideration of Future (and Immediate) Consequences Scale” olan ölçeğin Türkçe’ye uyarlanması amaçlanmaktadır. Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu’nun (GSD-6 ve GSD-4) Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları için ölçeği geliştiren araştırmacılar ile iletişime geçilmiş ve ölçeği uyarlamak için gerekli olan izin alınmıştır. Türkçe’ye uyarlama sürecinde çeviri- tekrar çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin İngilizce dil bilgisi yeterli olan beş uzman tarafından Türkçe’ye çevirisi yapılmıştır ardından üç kişilik panel grubunun her maddeyi karşılaştırması ile ölçeğin Türkçe çevirisi oluşturulmuştur. Sonrasında bağımsız uzmanlara geri çeviri yaptırılarak geri çevirinin İngilizce hali ile orijinal İngilizce hali kıyaslanmıştır. Oluşturulan Türkçeye çevrilmiş ölçek, Türk dili ve edebiyatı alanında uzman bir kişiye sunulmuş ve dil bilgisi açısından incelenerek gerekli görülen son düzenlemeler yapılmıştır. Bu aşamaların ardından ölçeğin çeviri işlemleri tamamlanmış ve yapılan pilot çalışma sonrasında ölçek maddelerinin anlaşılır olduğu görüldükten sonra Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu’nun (GSD-6 ve GSD-4) son haline ulaşılmıştır.

Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu’nun (GSD-6 ve GSD-4) geçerlik çalışmaları kapsamında ölçüt geçerliğine ve yapı geçerliğine bakılmıştır. Yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde IBM SPSS 27.0 ile AMOS 26.0 programları kullanılmıştır. DFA’da test edilen modelin uyum iyiliğini belirlemek amacıyla RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index), GFI (Goodness of Fit Index) ve NFI (Normed Fit Index) kullanılmıştır.

Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa ve Çok Kısa Formu’nun (GSD-6 ve GSD-4) ölçüt bağıntılı geçerliği için Gelecekteki Sonuçların Dikkate Alınması Ölçeği (GSDÖ-14) ve Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği ile aralarındaki ilişki incelenmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerliği için IBM SPSS 27.0 programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Yapı Geçerliği

Bir ölçme aracının kavramsal ya da teorik yapısını sınamak amacıyla en sık başvurulmuş istatistiksel tekniklerden biri doğrulayıcı faktör analizidir (DFA). DFA, gözlenen değişkenlerin önceden tanımlanmış gizil yapılarla ne ölçüde uyum sağladığını test etmeye yönelik bir analiz türüdür. Bu doğrultuda, analiz sürecinde modelin verilerle örtüşme düzeyi değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği’nin kısa formu (GSD-6) ile çok kısa formu (GSD-4) için DFA uygulanarak maddelerin tanımlanan faktör yapısıyla uyumu incelenmiş; faktör yüklerinin anlamlılığı ve yapı geçerliliği değerlendirilmiştir. Literatürde genel kabul gören ölçütlere göre, .32 ve üzerindeki faktör yükleri kabul edilebilir düzeyde olup, ilgili maddenin teorik yapıya anlamlı biçimde katkı sağladığını ve modele anlamlı şekilde yüklendiğini göstermektedir (Tabachnick & Fidell, 2001).

GSD-6’nın iki faktörlü yapısını değerlendirmek amacıyla birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analiz kapsamında modelin uyumuna ilişkin çeşitli uyum indeksleri hesaplanmıştır. Özellikle RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index), GFI (Goodness of Fit Index) ve NFI (Normed Fit Index) değerleri dikkate alınmıştır. Analize ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.Birinci Düzey Doğrulatoryıcı Faktör Analizine Ait Uyum Değerleri

Düzey	X ²	df	X ² /df	RMSEA	NFI	GFI	CFI	SRMR
1. Düzey	24.9	8	3.11	0.08	0.94	0.97	0.96	0.048

GSD-4'ün iki faktörlü yapısını değerlendirmek amacıyla birinci düzey doğrulatoryıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analiz kapsamında modelin uyumuna ilişkin RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index), GFI (Goodness of Fit Index) ve NFI (Normed Fit Index) değerleri hesaplanmıştır. GSD-4 ölçeğine ait DFA sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.Birinci Düzey Doğrulatoryıcı Faktör Analizine Ait Uyum Değerleri

Düzey	X ²	df	X ² /df	RMSEA	NFI	GFI	CFI	SRMR
1. Düzey	3.49	1	3.49	0.08	0.98	0.99	0.98	0.022

Tablo 1 ve Tablo 2'de, uygulanan doğrulatoryıcı faktör analizleri (DFA) sonucunda elde edilen model uyum değerleri raporlanmıştır. Bu uyum değerlerinin, genel geçer kabul gören uyum parametreleriyle ne ölçüde örtüştüğünü değerlendirmek amacıyla, Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller'in (2003, s. 52) önerdiği sınır değerler dikkate alınmıştır. İlgili uyum ölçütlerine ilişkin referans aralıkları Tablo 3'te sunulmuştur.

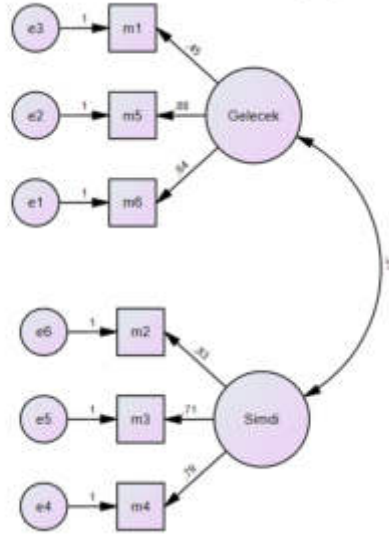
Tablo 3.DFA'ya İlişkin Uyum İndekslerinin Değerlendirilmesi

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Uyum	Edilebilir
X ² /sd	0 ≤ X ² /df ≤ 2	2df ≤ c2 ≤ 5df	
RMSEA	0 ≤ RMSEA ≤ 0.05	0.05 ≤ RMSEA ≤ 0.08	
SRMR	0 ≤ SRMR ≤ 0.05	0.05 ≤ SRMR ≤ 0.10	
CFI	0.95 ≤ CFI ≤ 1.00	0.90 ≤ CFI ≤ 0.95	
GFI	0.95 < GFI < 1.00	0.90 < GFI < 0.95	
NFI	0.95 ≤ NFI ≤ 1.00	0.90 ≤ NFI < 0.95	

Tablo 3'te sunulan bulgular doğrultusunda, birinci düzey doğrulatoryıcı faktör analizi sonuçlarına göre GSD-6 ve GSD-4 için elde edilen uyum indeksleri incelendiğinde, her iki formun da model düzeyinde iyi ve kabul edilebilir uyum gösterdiği görülmektedir.

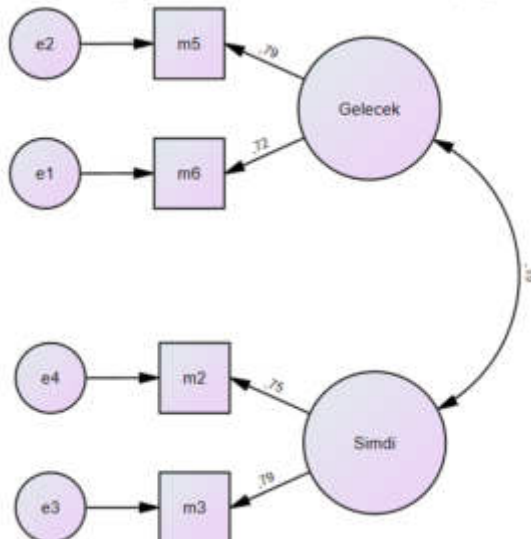
GSD-6'ya ilişkin DFA sonuçları incelendiğinde, C²/df, RMSEA ve NFI değerlerinin kabul edilebilir uyum düzeyinde; SRMR, CFI ve GFI değerlerinin ise iyi uyum düzeyinde olduğu görülmektedir. GSD-4 için ise C²/df ve RMSEA değerleri kabul edilebilir uyum sınırları içinde yer alırken, NFI, SRMR, CFI ve GFI değerlerinin iyi uyum düzeyine karşılık geldiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, her iki form için yürütülen doğrulatoryıcı faktör analizi sonuçları, ölçeklerin iki faktörlü yapılarının kabul edilebilir düzeyde model uyumu sağladığını göstermektedir. GSD-6'ya ait birinci düzey doğrulatoryıcı faktör analizi diyagramı Şekil 1'de, GSD-4'e ait diyagram ise Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 1. Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa Formuna Ait Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Şekil 1’de GSD-6’ya ilişkin iki boyutlu faktör yapısının doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları gösterilmektedir. Maddelerin gizil değişkenlerle olan ilişkileri incelendiğinde en düşük faktör yükü .45 (m1) olduğundan yapı geçerliği açısından literatürde önerilen .32 ve üzerindeki faktör yüklerinin yeterli kabul edildiği dikkate alınarak (Tabachnick & Fidell, 2001), tüm maddelerin bu kriteri sağladığı ve ilgili faktörlere anlamlı şekilde bağlandığı anlaşılmaktadır. Ölçekte yer alan "Geleceği Düşünme" faktörü, bireylerin davranışlarının gelecekteki olası sonuçlarını değerlendirme eğilimlerini yansıtırken; "Anı Düşünme" faktörü, bireylerin mevcut anın sonuçlarına odaklanma düzeylerini temsil etmektedir. Elde edilen veriler, GSD-6 maddelerinin bu iki kuramsal yapıyı açık ve tutarlı biçimde ortaya koyduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, GSD-6 formunun yapı geçerliliğinin güçlü olduğu ve bireylerin zamanla ilgili düşünme biçimlerini ölçmekte uygun bir araç olarak kullanılabileceği söylenebilir.

Şekil 2. Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Çok Kısa Formuna Ait Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Şekil 2’de ise GSD-4’e ait iki boyutlu faktör yapısına ilişkin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları sunulmaktadır. Faktör yükleri incelendiğinde, yapı geçerliği bağlamında kabul gören .32 ve üzerindeki yük değerlerinin yeterli sayıldığı (Tabachnick & Fidell, 2001) görülmekte; GSD-4 maddelerinin tamamının bu gerekliliği karşıladığı en düşük faktör yükünün .72 (m6) olduğu ve ait oldukları faktörlerle anlamlı bir ilişki kurduğu belirlenmektedir. Ölçekte bulunan "Geleceği Düşünme" boyutu, bireylerin uzun vadeli sonuçları göz önünde bulundurma eğilimini ifade ederken; "Anı Düşünme" boyutu, daha çok anlık ve kısa vadeli sonuçlara odaklanmayı tanımlamaktadır. Bu bulgular, GSD-4 ölçeğinin iki boyutlu kuramsal yapıyı başarıyla yansıttığını ve maddelerin içerik açısından tutarlı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, GSD-4 formu yapı geçerliği açısından yeterli bulunmuş ve bireylerin zaman perspektiflerini değerlendirmede geçerli bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçüt Bağlantılı Geçerliği

Ölçüt bağlantılı geçerlik, bir ölçme aracının belirli bir dış ölçütle olan ilişkisini inceleyerek, aracın ölçtüğü kavramla ne derece tutarlı olduğunu değerlendirmeyi amaçlayan bir geçerlik türüdür (Guilford & Fruchter, 1973). Bu yöntem, ölçeğin dış dünyadaki karşılıklarıyla olan bağlantısını ortaya koyarak, geçerli ölçümler yapma kapasitesini değerlendirir. Bu çalışmada, Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği’nin kısa (GSD-6) ve çok kısa (GSD-4) formlarının ölçüt bağlantılı geçerliğini incelemek amacıyla, 54 katılımcıya Gelecekteki Sonuçların Dikkate Alınması Ölçeği-14 (GSDÖ-14) ile Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği birlikte uygulanmıştır. Elde edilen puanlar arasındaki ilişkiler analiz edilerek GSD-6 ve GSD-4’ün ölçüt ölçeklerle gösterdiği uyum değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 4 ve Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 4.Ölçüt Bağlantılı Geçerlik Değerleri

Değişkenler	1	2	3
1- GSD-6	1		
2- GSDÖ-14	.63**	1	
3- Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği	.30*	.21	1

* p < .05 ** p < .01

Tablo 5.Ölçüt Bağlantılı Geçerlik Değerleri

Değişkenler	1	2	3
1- GSD-4	1		
2- GSDÖ-14	.58**	1	
3- Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği	.28*	.21	1

* p < .05 ** p < .01

GSD-6 ve GSD-4’ün ölçüt bağlantılı geçerliği, benzer yapıları ölçen diğer psikometrik araçlarla arasındaki korelasyonlar incelenerek değerlendirilmiştir. GSD-6 ve GSD-4 ile GSDÖ-14 Ölçeği arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Bu sonuçlar, her iki formun da bireylerin gelecekteki ve anlık sonuçları dikkate alma eğilimlerini güvenilir biçimde ölçtüğünü ve kuramsal olarak beklenen biçimde, zaman perspektifine ilişkin tutumlarla anlamlı ilişkiler gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Buna karşın, Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği ile GSD-6 ve GSD-4 arasındaki ilişkiler daha sınırlı düzeydedir. Bu durum, söz konusu ölçeklerin zaman perspektifini farklı açılardan değerlendirdiğini ve Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği ile GSD formlarının birbirini tamamlayan ancak tamamen örtüşmeyen yapılar olduğunu düşündürmektedir. Bu bağlamda, ölçüt bağıntılı geçerlik açısından destekleyici ancak güçlü olmayan ilişkiler gözlenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeklerin iç tutarlılık ve homojenlik özelliklerinin değerlendirilmesi amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach Alfa, 0 ile 1 arasında değerler almakta olup, literatürde genel olarak 0,70 ve üzeri değerler ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik gösterdiğinin göstergesi olarak kabul edilmektedir (Gerbing & Anderson, 1988). Çalışmada, GSD-6 ve GSD-4 ölçeklerinin Cronbach Alfa değerleri hesaplanmış olup, elde edilen sonuçlar Tablo 6 ve Tablo 7’de detaylı biçimde sunulmaktadır.

Tablo 6. Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Kısa Formu

Faktör	Cronbach Alpha Değeri
Gelecek	.67
Simdi	.82

Tablo 7. Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği Çok Kısa Formu

Faktör	Cronbach Alpha Değeri
Gelecek	.72
Simdi	.74

Tablo 6 ve Tablo 7’de yer alan Cronbach Alfa katsayıları incelendiğinde, her iki ölçeğin genelinde iç tutarlılığın hem kabul edilebilir hem de iyi düzeyde olduğu açıkça gözlemlenmektedir. Bu bulgular, GSD-6 ve GSD-4’ün maddelerinin tutarlı bir şekilde ölçüm yapma kapasitesine sahip olduğunu ve ölçeklerin güvenilirlik açısından sağlam bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, söz konusu ölçeklerin iç tutarlılık seviyesi, psikometrik açıdan güvenilirlik kriterlerini karşılamakta olup, bu çalışma kapsamında kullanılan ölçeklerin araştırma ve uygulamalarda güvenle kullanılabileceğine işaret etmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, bireylerin karar alma süreçlerinde gelecek ve anlık sonuçlara verdikleri önemi değerlendiren Gelecekteki (ve Anlık) Sonuçları Düşünme Ölçeği’nin (GSD-6 ve GSD-4) kısa ve çok kısa formlarının Türkçeye uyarlanarak psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulguları, ölçeklerin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir biçimde çalıştığını ortaya koymuş; ayrıca kısa formların pratik kullanıma uygun olduğunu göstermiştir.

Çalışmanın bulguları, zaman perspektifi kuramı (Zimbardo & Boyd, 1999) ve geleceği düşünme eğilimi üzerine geliştirilen kuramsal temalarla tutarlılık göstermektedir. GSD-6 ve GSD-4 formlarının iki boyutlu yapıları (gelecek odaklılık ve anlık odaklılık), bireyin zamanla ilişkili davranışsal eğilimlerini ayırt edebilecek nitelikte olup, doğrulayıcı faktör analizleri aracılığıyla bu yapıların Türk örnekleminde de geçerli olduğu gösterilmiştir.

Elde edilen model uyum değerleri, her iki ölçek formunun kuramsal çerçeveye uygun olarak işlediğini ortaya koymuştur. Özellikle RMSEA, CFI ve GFI gibi temel uyum indekslerinin iyi ya da kabul edilebilir düzeylerde çıkması, ölçeklerin yapısal geçerliğini desteklemektedir.

Ölçüt geçerliği analizlerinde, GSD formları ile GSDÖ-14 arasında yüksek düzeyde anlamlı korelasyonların bulunması, bu ölçeklerin kuramsal olarak aynı yapıyı ölçtüğüne dair güçlü kanıtlar sunmaktadır. Diğer yandan, Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği ile daha düşük düzeydeki korelasyonlar, zaman perspektifi ve geleceğe dair tutumların farklı yapılar olduğunu düşündürmektedir. Bu farklılık, özellikle geleceği düşünme kavramının davranışsal eğilimlerle (örneğin planlama, öz düzenleme) ilişkili olması, tutum ölçeklerinin ise daha genel yargı ve eğilimlere odaklanmasıyla açıklanabilir. Bu durum, farklı psikolojik yapıların seçilen ölçekler üzerinden nasıl ayrışabildiğine dair önemli bir metodolojik çıkarım sağlamaktadır.

Güvenirlilik analizleri, özellikle kısa ölçeklerde sıklıkla karşılaşılan düşük Cronbach alfa değerlerine rağmen, GSD-6 ve GSD-4'ün her iki alt boyut için de kabul edilebilir ve yüksek düzeyde iç tutarlılık sağladığını göstermiştir. Bu bulgu, kısa form ölçeklerde güvenirlilik düzeylerinin kuramsal bütünlük ve madde temsiliyetine bağlı olarak sürdürülebilir olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Bu çalışmanın önemli katkılarından biri, zaman perspektifine ilişkin kısa ve çok kısa ölçek araçlarının Türkçeye kazandırılması ve geçerlik-güvenirlilik çalışmalarının güncel yöntemlerle yürütülmesidir. Özellikle alan yazında hala sınırlı sayıda bulunan, bireylerin zamanla ilişkili karar alma süreçlerini ölçen kısa ölçeklerin sayısının artırılması, uygulama sahasında hem zaman tasarrufu sağlamakta hem de daha geniş katılımcı gruplarına ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Özellikle danışmanlık görüşmeleri, eğitim kurumlarında yapılan taramalar ve örgütsel psikoloji uygulamaları gibi kısıtlı zaman bulunan ortamlarda, GSD-6 ve GSD-4 gibi kısa formlar güçlü bir alternatif oluşturmaktadır.

Bununla birlikte, çalışmanın bazı sınırlılıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. İlk olarak, araştırma örneklemini gönüllülük esasına göre toplanmış ve 18 yaş üzeri yetişkin bireylerden oluşmuştur. Bu durum, ölçeklerin yaş grubu veya gelişimsel dönemler arasındaki farklılıkları değerlendirme kapasitesini sınırlayabilir. Ayrıca, veri toplama süreci çevrim içi ortamda gerçekleştirilmiş olup, bu durum katılımcıların yanıtlarında sosyal istenirlik ya da dikkat sorunları gibi yöntemsel yanlılıklara neden olabilecektir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, farklı yaş gruplarına (örneğin ergenler, ileri yaş yetişkinler), kültürel alt gruplara ve klinik örneklemelere yönelik uygulamalar gerçekleştirilerek ölçek araçlarının geçerliği daha geniş bir çerçevede test edilebilir.

Sonuç olarak, bu çalışma GSD-6 ve GSD-4 ölçek formlarının Türkçeye başarıyla uyarlanarak psikometrik olarak geçerli ve güvenilir hale getirildiğini ortaya koymuştur. Bu ölçekler, bireylerin zaman perspektifi temelinde geleceği ve şimdiyi dikkate alma eğilimlerini ölçmede işlevsel, uygulanabilir ve kuramsal olarak sağlam araçlar olarak değerlendirilmektedir. Özellikle kısa formların kullanımıyla zaman yönetimi, öz düzenleme, erteleme davranışı ve riskli karar alma gibi psikolojik süreçlerin ölçülmesi kolaylaşmakta ve bu araçlar hem araştırma hem de uygulama alanında yaygın biçimde kullanılmaya elverişli hâle gelmektedir.

KAYNAKÇA

Akirmak, U. (2019). The validity and reliability of the Zimbardo time perspective inventory in a Turkish sample. *Current Psychology*, 1-14.

Avcı, S. ve Erden, M. (2009). Gelecek Zaman Algısı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (37), 1 – 12.

Bodur, G. ve Harmancı Seren, A. K. (2020). Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi ve Türk toplumunda geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(Ek sayı.1), 5-13. <http://doi.org/10.5455/apd.69856>

Chng, S., Chew, H. S. J., & Joireman, J. (2022). When time is of the essence: Development and validation of brief consideration of future (and immediate) consequences scales. *Personality and Individual Differences*, 186, Article 111362. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111362>

Çelik, R. (2024). *Zaman perspektifi ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide bilişsel üçlünün aracı rolü* (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi).

Demirci, Ş. (2023). *Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarında motivasyonel kararlılık: Gelecek zaman perspektifi ve genel öz-yeterlik inancı bağlamında bir inceleme* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi)

Doğruyol, B., & Olgaç, A. (2018). Gelecek zaman perspektifi ölçüm ve kavramsallaştırmalarına yeni bir bakış. *Psikoloji Çalışmaları*, 38(2), 201-217.

Elkoca, A., Ayar, D., Polat, F., & Aksu, Ç. (2024). Depremzedelerde iç huzur ve öz-eleştirel ruminasyonun gelecek zaman algısında yordayıcı rolü. *Medical Journal of Western Black Sea*, 8(3), 331-340.

Gerbing, D. W., & Anderson, J. C. (1988). An updated paradigm for scale development incorporating unidimensionality and its assessment. *Journal of marketing research*, 25(2), 186-192.

Guilford, J. P., & Fruchter, B. (1973). *Fundamental statistics in psychology and education* (5th ed.). McGraw-Hill.

James, W. (1981). *The principles of psychology* (Vol. 1). Harvard University Press. (Orijinal çalışma 1890)

Joireman, J., Shaffer, M. J., Balliet, D., & Strathman, A. (2012). Promotion orientation explains why future-oriented people exercise and eat healthy: Evidence from the two-factor consideration of future consequences-14 scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(10), 1272–1287. <https://doi.org/10.1177/0146167212449362>

Lewin, K. (1942). Time perspective and morale. In G. Watson (Ed.), *Civilian morale* (pp. 80–93). Houghton Mifflin.

McKay, M. T., Cole, J. C., & Percy, A. (2015). Further evidence for a bifactor solution for the consideration of future consequences scale: Measurement and conceptual implications. *Personality and Individual Differences*, 83, 219–222. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.04.022>

McKay, M. T., Morgan, G. B., van Exel, J., & Worrell, F. C. (2015). Back to "the future": Evidence of a bifactor solution for scores on the consideration of future consequences scale. *Journal of Personality Assessment*, 97(4), 395–402. <https://doi.org/10.1080/00223891.2014.999338>

Ömrüuzun, D., & Öksüz, Y. (2025). Üniversite Öğrencilerinde Kişilerarası Affetme Düzeyi ile Psikolojik Esneklik İlişkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1), 863-886. <https://doi.org/10.51460/baebd.1573613>

Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*, (Genişletilmiş 5. Baskı.) Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23–74.

Soylu, C., & Ozekes, B. C. (2019). Psychometric properties of the Future Time Perspective Scale for the Turkish population: Age differences in predictors of time perspective. *The International Journal of Aging and Human Development*, 91 (1), 85–106. <https://doi.org/10.1177/0091415019836108>.

Strathman, A., Gleicher, F., Boninger, D. S., & Edwards, C. S. (1994). The consideration of future consequences: Weighing immediate and distant outcomes of behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(4), 742–752. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.4.742>

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn & Bacon.

Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of Personality*, 72(2), 271–324. <https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x>

Vilar, R., Milfont, T. L., de Carvalho Rodrigues Araujo, R., de Holanda Coelho, G. L., Soares, A. K. S., & Gouveia, V. V. (2020). Consideration of future consequences (CFC): Validation and proposition of an ultra-short scale. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00840-y>

Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1271–1288. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271>